

1.(Εισαγωγή)

Στις 30 Ιανουαρίου, η Εκκλησία μας τιμά πανηγυρικά τους Τρεις Ιεράρχες, τον Βασίλειο τον Μέγα, τον Γρηγόριο τον Θεολόγο και τον Ιωάννη τον Χρυσόστομο, εορτή που καθιερώθηκε αρχικά στα μέσα του 11^{ου} αιώνα, ενώ από τα μέσα του 19^{ου} αιώνα η ημέρα αυτή έχει πια παγιωθεί ως επίσημη εορτή της παιδείας και των ελληνικών γραμμάτων.

Οι Τρεις Ιεράρχες θεωρούνται μεγάλοι Οικουμενικοί Διδάσκαλοι, καθώς διέδωσαν τις αξίες της πνευματικότητας, του ανθρωπισμού, της αγάπης για τον Θεό και τον Συνάνθρωπο.

ΟΙ ΤΡΕΙΣ ΙΕΡΑΡΧΕΣ

Βασίλειος ο Μέγας, Γρηγόριος ο Θεολόγος,

Ιωάννης ο Χρυσόστομος

«Οι Άγιοι του λαού και των γραμμάτων»

Οι Τρεις Ιεράρχες ανέδειξαν τον ρόλο και τον λόγο της Εκκλησίας, υπερασπίστηκαν τον Χριστιανισμό, αλλά, κυρίως, υπερασπίστηκαν τον απλό άνθρωπο, τον φτωχό, τον άρρωστο, τον κατατρεγμένο.

Πέρα από την ηθική στήριξη που έδωσαν στο ποίμνιό τους, ίδρυσαν σειρά ιδρυμάτων, στα οποία βρήκαν καταφύγιο τεράστιος αριθμός φτωχών και ορφανών, αρρώστων και ξένων.

Για τη ζωή και το έργο τους έχουν γραφεί εκατοντάδες βιβλία ενώ και σήμερα ιστορικοί και θεολόγοι ξαναμελετούν με θαυμασμό την πορεία τους.

Η βαθιά τους πίστη, η τεράστιά τους μόρφωση, η ρητορική τους δεινότητα, αλλά κυρίως ο τρόπος ζωής τους, ο απόλυτα αφιερωμένος στον συνάνθρωπο, ήταν στοιχεία που τους χαρακτήριζαν έως τον θάνατό τους και για τον λόγο αυτό συγκαταλέγονται στις κορυφαίες προσωπικότητες της Ορθοδοξίας αλλά και του Χριστιανισμού στο σύνολό του.

Η ανακαινιστική δύναμη της Εκκλησίας του 4^{ου} μ.Χ. αιώνα, μέσα από το παιδαγωγικό κήρυγμα των Τριών Κορυφαίων Διδασκάλων, για την ανθρώπινη αξία και την ανθρώπινη προσωπικότητα, θα δώσει καίριο και αποφασιστικό χτύπημα στην κατάπτωση του ηθικού και κοινωνικού βίου της μέχρι τότε εποχής.

Έτσι, τη θέση της αρένας και των απάνθρωπων θεαμάτων που παρέπεμπαν στο Κολοσσαίο της Ρώμης, του ειδωλολατρικού κόσμου, όπου η κοινωνική αδικία και η περιφρόνηση της ανθρώπινης ζωής ήταν καταφανής, θα λάβει πλέον θέση η κοινωνική πρόνοια, η έμπρακτη δηλαδή αγάπη και η καθημερινή φροντίδα για τον κάθε άνθρωπο.

Γιατί, όπως τόνιζαν οι Άγιοι Πατέρες, η εν Χριστώ ζωή δομεί μια ατμόσφαιρα στην οποία κανένας άνθρωπος δεν πρέπει να αισθάνεται περιφρονημένος.

Η κοινωνική μέριμνα που αναπτύχθηκε από την Εκκλησία στο Βυζάντιο, προκαλεί την κατάπληξη των κορυφαίων Βυζαντινολόγων που μιλούν σχετικά:

«Ο Χριστιανισμός συγκίνησε βαθιά την ελληνική ψυχή και παρακίνησε τους Έλληνες σε έργα φιλανθρωπίας μεγάλα.»

Και αυτό, γιατί οι Τρεις Θεόπνευστοι Ιεράρχες, μέσα από την άριστη γνώση της ελληνικής γραμματείας, κατάφεραν να συνδέσουν κατά τρόπο θαυμαστό την Αρχαία Κλασική Παιδεία με το Χριστιανικό Μήνυμα της Αγάπης.

Η Εκκλησία, εμψυχωμένη από τις διδαχές και το παράδειγμά τους, θα αναλάβει ένα πρωτοφανές για την Παγκόσμια Κοινωνική Ιστορία έργο, την ίδρυση Φιλανθρωπικών Ιδρυμάτων για την περίθαλψη και την ανακούφιση των πασχόντων, των απόρων, των ορφανών και των ξένων.

Αθάνατα μνημεία του χριστιανικού πολιτισμού είναι τα Νοσοκομεία, Λεπροκομεία, Ορφανοτροφεία, Πτωχοκομεία, Γηροκομεία, τα οποία ιδρύθηκαν αρχικά από την Εκκλησία και στη συνέχεια από την πολιτεία με την καθοριστική επίδραση και το φωτεινό παράδειγμα της χριστιανικής ζωής.

Τέτοια ιδρύματα ήταν παντελώς άγνωστα στον αρχαίο κόσμο και αποδεικνύουν την τεράστια εκπολιτιστική επίδραση του Χριστιανισμού στην ανθρώπινη ψυχή.

Ο λαός δέχεται τον Χριστό ως Σωτήρα της ψυχής και του σώματος και οι Άγιοι Πατέρες θα διθούν ολόψυχα στο να υπηρετήσουν και να ανακουφίσουν και τα δύο.

Χιλιάδες τα συσσίτια που μοιράζει καθημερινά στην Κωνσταντινούπολη, ο Πατριάρχης της, Ιωάννης ο Χρυσόστομος. Μεγάλα τα χρηματικά ποσά που διαθέτει για την επούλωση της κοινωνικής αδικίας, ενώ θα ιδρύσει Λωβοκομείο για να στεγάσει την πλέον κυνηγημένη έως τα τότε ανθρώπινη αρρώστια, τη λέπρα. Τεράστιο και το έργο κοινωνικής προσφοράς και του Γρηγορίου του Θεολόγου.

Η νέα αυτή αντίληψη για την παροχή βοήθειας προς τους ασθενείς και τους αδυνάτους, θα οδηγήσει στην ίδρυση των Πρώτων Νοσοκομείων με την πλέον σύγχρονη έννοια του όρου. Το αρχαιότερο νοσοκομείο, όπως μας διαβεβαιώνει η ιστορία της ιατρικής, ιδρύεται το 372 στην Καισάρεια από τον Μέγα Βασίλειο. Σ' ένα συγκρότημα τεραστίων διαστάσεων, που θα μετεξελιχθεί σε πόλη, ένα αληθινό θαύμα για την εποχή. Εκεί ο επισκέπτης συναντά νοσοκομείο, κατοικίες γιατρών, νοσοκόμων, βοηθών, κήπους περιπάτων των ασθενών, γηροκομείο, φτωχοκομείο, ξενώνες προσφύγων, εκκλησία, οικήματα προσκυνητών, ορφανοτροφείο, σχολείο και εργαστήρια εκμάθησης τεχνών. Οι μεταγενέστεροι θα ονομάσουν αυτή την πόλη της χριστιανικής αγάπης, Βασιλειάδα, προς τιμή της ιερής μορφής του Αγίου Βασιλείου.

Οι Τρεις Ιεράρχες, οι μεγάλοι αυτοί παιδαγωγοί, είναι και σήμερα δίπλα μας, κοντά μας. Ήπιο επίκαιροι από ποτέ.

Διδάσκοντάς μας με τη θεολογική τους σοφία και το φωτεινό παράδειγμα της ζωής τους, πως η μοναδικότητα της ανθρώπινης ύπαρξης έχει πάντα ανάγκη από αγάπη, προσφορά, καλοσύνη και σεβασμό.

Γιατί, όπως χαρακτηριστικά τόνισε ο Μέγας Βασίλειος, η σχέση του ανθρώπου με τον Θεό, είναι δυνατή, μόνο όταν υπάρχει αληθινή σχέση αγάπης του ανθρώπου προς τον συνάνθρωπο.

Το απολυτίκιο των Τριών Ιεραρχών

Τούς Τρεῖς Μεγίστους Φωστήρας τῆς Τρισηλίου Θεότητος,
τούς τὴν οἰκουμένην ἀκτῖσι δογμάτων θείων πυρσεύσαντας,
τούς μελφόρύτους ποταμούς τῆς σοφίας,
τούς τὴν κτίσιν πᾶσαν θεογνωσίας νάμασι καταρδεύσαντας,
Βασίλειον τὸν Μέγαν, καὶ τὸν Θεολόγον Γρηγόριον,
σύν τῷ κλεινῷ Ιωάννῃ, τῷ τὴν γλῶτταν χρυσορόήμονι,
πάντες οἱ τῶν λόγων αὐτῶν ἔρασται, συνελθόντες ὑμνοῖς
τιμήσωμεν·
αύτοὶ γάρ τῇ Τριάδι, ὑπέρ ὑμῶν ἀεί πρεσβεύουσιν.

Και σε ελεύθερη νεοελληνική απόδοση:

Αυτά τα τρία φωτεινά αστέρια, που παίρνουν λάμψη από τον Θεό,
αυτούς που φώτισαν την οικουμένη με τη θεϊκή διδασκαλία τους,
αυτά τα γλυκύτατα ποτάμια της Σοφίας, που ξεδίψασαν όλη την
πλάση με τη γνώση τους, τον Βασίλειο τον Μέγα, τον Θεολόγο
Γρηγόριο και τον ξακουστό Ιωάννη με τα χρυσά λόγια, εμείς όλοι,
που θαυμάζουμε την Σοφία τους, ας μαζευτούμε να τους
τιμήσουμε με ύμνους, γιατί αυτοί στον Θεό, για εμάς προσεύχονται.